

**INTERMEDIATE SECOND YEAR
SECOND LANGUAGE – SANSKRIT
MODEL QUESTION PAPER**

TIME: 3 HRS

MARKS: 100

- Note: 1) *All questions should be attempted.*
2) *Question Nos. 1, 2, 3, 4 and 14 can be answered in the medium of instruction of the candidate.*
3) *The remaining questions should be answered in Sanskrit only.*

- I. **एकस्य श्लोकस्य प्रतिपदार्थं तात्पर्यं च लिखत।** 8M
नास्य यानं न पर्यङ्कं न पीठं न गजं रथम्।
आरोहेत् सम्मतोऽस्मीति स राजवसतिं वसेत्॥
अथवा
अप्रियं नहि भाषेत न विरुद्ध्येत केनचित्।
कार्यसिद्धिं समीहेत कार्यभ्रंशो हि मूर्खता ॥
- II. भगवद्दर्शनम् इति पाठस्य सारांशं लिखत। 8M
अथवा
धौम्योपदेशं विशदयत।
- III. उपमन्योः चरितं लिखत। 8M
अथवा
ललाटलिखितम् इति पाठस्य सारांशं लिखत।
- IV. रघुकौत्सयोः सम्भाषणं लिखत। 8M
अथवा
इन्द्रेण कर्णः कथं वञ्चितः ?
- V. **द्वौ ससन्दर्भं व्याख्यात।** 2X3=6
1) प्रायेण गृहिणीनेत्राः कन्यार्थेषु कुटुम्बिनः।
2) निर्लज्जता नन्वखिलोपहास्या।
3) प्रियो भवति भागवान्।
4) नाहं कर्तुमशक्तास्मि रणं शत्रुसमूहकैः।
- VI. **द्वौ ससन्दर्भं व्याख्यात।** 2X3=6
1) तौ देवभिषजौ त्वां चक्षुष्मन्तं कर्तारौ।
2) किं तद् वैराग्यकारणम्।
3) अहमस्मि हतभाग्यः।
4) आसन्नो मम मृत्युः।

- VII. **द्वौ प्रश्नौ समाधत्त।** 2X2=4
- 1) विश्वस्य कर्मणां साक्षी कः ?
 - 2) साधुसङ्गतिः कीदृशी?
 - 3) विष्णुं के तुष्टुवुः ?
 - 4) पन्ना कस्य संस्थाने कर्मचारिणी आसीत् ?
- VIII. **द्वौ प्रश्नौ समाधत्त।** 2X2=4
- 1) उपमन्युः कानि भक्षयित्वा अन्धीभूतः ?
 - 2) कस्याः अनुग्रहार्थं सन्यासी रामलिंगाय मन्त्रं उपदिष्टवान् ?
 - 3) चीत्कारकारि गर्दभकथायां रजकस्य नाम किम् ?
 - 4) ऊर्ध्वशाखायां स्थितं कुक्कुटं कः गृहीतवान् ?
- IX. **समग्रं पठित्वा समाधत्त।** 5X1=5
- पाण्डवानां राज्यं इन्द्रप्रस्थम्। कुरुक्षेत्रयुद्धानन्तरं युधिष्ठिरः अनुजैः सह अरण्यवासाय प्रस्थितवान्। राज्यपालनदायित्वं कृष्णस्य पौत्राय अनिरुद्धाय अर्पितम्। ततः तस्य पुत्रः वज्रः राजा जातः। वज्रस्य वंशीयानां अन्तिमः क्षेमकः। इन्द्रप्रस्थस्य विनाशानन्तरं पुरानालिका नामकं दुर्गं हुमायूनेन तत्र निर्मितम्।
- प्रश्नाः**
1. इन्द्रप्रस्थं केषां राज्यम् ?
 2. इन्द्रप्रस्थस्य दायित्वं कस्मै अर्पितम् ?
 3. वज्रः कस्य पुत्रः ?
 4. वज्रस्य वंशीयानां अन्तिमः कः ?
 5. पुरानालिका नामकं दुर्गं केन निर्मितम्?
- X. **द्वयोः शब्दयोः सविभक्तिकं रूपाणि लिखत।** 2X6=12
- 1) मरुत्
 - 2) आत्मन्
 - 3) भवत्
 - 4) एतद्(पुं)
- XI. **त्रयाणां समासानां नामपूर्वकं विग्रहवाक्यानि लिखत।** 3X2=6
- 1) राजपुरुषः
 - 2) अश्वपतितः
 - 3) भीमार्जुनौ
 - 4) अहितम्
 - 5) पञ्चरात्रम्
 - 6) पीताम्बरः
- XII. **त्रीन् नामनिर्देशपूर्वकं सन्धत्त।** 3X2=6
- 1) इति + अत्र
 - 2) तव + ऐश्वर्यम्
 - 3) सुप् + अन्तम्
 - 4) जल + ऊर्मिः
 - 5) षट् + मासाः
 - 6) मही + ईशः
- XIII. **द्वौ प्रश्नौ नामनिर्देशपूर्वकं विघटयत।** 2X2=4
- 1) मरुद्भ्याम्
 - 2) महेशः
 - 3) हरिरागच्छति
 - 4) जगन्नाथः
- XIV. **अनुवदत।** 5X1=5
- 1) अस्ति वाराणस्यां कर्पूरपटकः नाम रजकः।
 - 2) अस्ति कश्चित् उपायः।
 - 3) अर्कपत्राणि भक्षयित्वा अन्धभूतोऽस्मि।
 - 4) विद्वान् सर्वत्र पूज्यते।

5) अहं अहर्निशं गृहरक्षां करोमि।

XV. अधोनिर्दिष्टेषु समुचित-समाधानपदं लिखत।

5X1=5

1) महीधरः कः ?

अ) अङ्गिराः इ) हिमवान् उ) शिवः

2) पन्ना कस्य त्यागं अकरोत् ?

अ) देशस्य इ) स्वपुत्रस्य उ) स्वमातुः

3) वेदः कति भागेषु विभक्तः ?

अ) त्रिषु इ) पञ्चसु उ) चतुर्षु

4) बकः जलचरान् कुत्र व्यापादयति ?

अ) शिलायाम् इ) वृक्षे उ) आकाशे

5) पाकशासनः कः ?

अ) इन्द्रः इ) कृष्णः उ) कर्णः

XVI. संयोजयत।

5X1=5

1) पार्वती अ) वेदव्यासः

2) पञ्चमवेदः आ) मेना

3) कर्णः इ) शल्यः

4) बादरायणः ई) नारायणपण्डितः

5) हितोपदेशः उ) महाभारतम्